

‘ONDER DE WEG EN OVER DE LOCHT’

Zaterdag was de laatste van een reeks van vijf uitvoeringen van de liederencyclus ‘Onder de weg en over de locht’, een liederencyclus die in het kader van het Werkmanjaar werd uitgevoerd. De voorstelling was al maanden geleden uitverkocht.

Ruim zevenhonderd mensen bezochten de vijf voorstellingen, waarvan de premiere op 19 april in de Synagoge in Groningen was. Groningse teksten van Jan Siebo Uffen, muziek van Ellen Dijkhuizen en de beeldprojecties van Jaap van den Hoofdakker zorgden in Oldenzijl opnieuw voor een prachtig concert, waarvoor de fraaie, dertiende-eeuwse Nicolaaskerk een uiterst intieme setting bood. De uitvoerenden: Netty Otter, mezzosopraan, Ben Smit, spreekstem, Pierre Lafay, (bas-)klarinet, Wilma van der Wardt, cello en Ellen Dijkhuizen, piano gaven door hun fraaie uitvoering de muziek een extra dimensie mee. Soms fluisterstil (haast niet te geloven dat een basklarinet zó zacht kan klinken), soms groots en meeslepend, maar altijd passend bij de teksten en de beelden, waardoor muziek, tekst en beeld complementair werden en er gesproken kon worden van een totaalbeleving.

De verhalen in de liederencyclus zijn gebaseerd op de Chassidische Legenden die door Martin Buber werden verzameld en die Werkman inspireerden tot één zijn bekendste serie druksels. Op een haast manshoog scherm in het koor van de kerk werden deze prenten geprojecteerd, met kleine beeldanimaties, gemaakt door Jaap van den Hoofdakker. Wie er, vanwege de positie van de kerkbanken, met de rug naar toezat, kon dezelfde projecties volgen op een groot beeldscherm op een andere plek in de kerk.

Dat niet altijd alle teksten goed werden verstaan, is deels inherent aan gezongen tekst en wellicht een beetje aan de akoestiek van de kerk, maar zeker ook aan de gelaagdheid en gecompliceerdheid van de verhalen. Die zijn niet gemakkelijk en schier onmogelijk in één keer te begrijpen. „Niet erg,” zei Wout van Bekkum, kenner van de Joodse cultuur eerder dit jaar. Hij schreef de inleiding bij het bij de voorstelling uitgekomen boek. „Men mag er best moeite voor doen.” Het boek waar Van Bekkum op doelde, is verzorgd door uitgeverij Philip Elchers. De eerste druk ervan, met cd, was al snel uitverkocht, maar inmiddels is er een hernieuwde versie uitgekomen met een dvd, waarop niet alleen de integrale audio-opname staat, maar ook de beeldprojecties met daarnaast de teksten te zien zijn. In het Gronings én het Nederlands. Het boek is te bestellen via de uitgever en eveneens te verkrijgen bij boekhandel Venema in Uithuizen. In het boek en op de dvd kan men de teksten nog eens rustig nalezen en opnieuw genieten van de muziek en de beelden.

Na afloop zei componist en pianist Ellen Dijkhuizen uit Zandweer: „We kijken terug op een geweldige productie met een zeer gemotiveerde groep mensen. Het is voorlopig even afgelopen, maar het was zeker niet de laatste uitvoering die we hebben gegeven. De verhalen, beelden en de muziek hebben zoveel zeggingskracht, daar is ook elders in het land belangstelling voor, zelfs tot in Noord-Duitsland.”